

Prima pagină>Introducerea unei acțiuni în justiție>Unde și cum>**Ce lege se aplică**

Ce lege se aplică

Croația

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În Republica Croația, în materia dreptului internațional privat se aplică Legea privind dreptul internațional privat (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (*Narodne Novine* (NN; Monitorul Oficial al Republicii Croația) nr. 101/17), care a intrat în vigoare la 29 ianuarie 2019. Legea privind dreptul internațional privat abordează relațiile de drept privat cu dimensiune internațională, competența instanțelor croate și a altor autorități în aceste relații de drept privat cu dimensiune internațională și normele de procedură relevante, precum și recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor străine. Legea privind dreptul internațional privat se aplică relațiilor de drept privat cu dimensiune internațională, cu excepția cazului în care acestea sunt deja reglementate prin instrumentele juridice obligatorii ale Uniunii Europene, tratatele internaționale în vigoare în Croația și alte legi în vigoare în Croația.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1954 privind procedura civilă

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Haga din 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere

Convenția de la Haga din 1973 privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse

1.3 Principalele convenții bilaterale

Pe baza notificării privind succesiunea, Republica Croația a devenit parte la mai multe tratate internaționale bilaterale, precum tratate privind asistența juridică, convenții consulare și tratate privind comerțul și navigația. Cu anumite țări au fost încheiate tratate privind asistența juridică care conțin, de asemenea, norme privind soluționarea conflictelor de legi:

Acordul din 1954 privind schimbul juridic reciproc cu Austria, Viena, 16 decembrie 1954;

Acordul din 1956 privind cooperarea juridică reciprocă cu Bulgaria, Sofia, 23 martie 1956;

Tratatul din 1964 privind reglementarea raporturilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal cu Republica Cehă, Belgrad, 20 ianuarie 1964;

Convenția din 1959 privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor cu Grecia, Atena, 18 iunie 1959;

Acordul din 1968 privind schimbul juridic reciproc cu Ungaria.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Instanțele folosesc trei metode pentru a aplica dreptul internațional privat situațiilor juridice cu dimensiune internațională: normele privind conflictul de legi, normele de aplicare imediată și normele speciale de drept material.

2.2 Retrimiteria

Conform articolului 9 din Legea privind dreptul internațional privat, aplicarea legii oricărui stat la care se face referire în actul normativ respectiv înseamnă aplicarea normelor de drept în vigoare în respectivul stat (dar nu și normele acestuia privind alegerea legii aplicabile).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

O schimbare a instrumentelor este un fenomen care apare atunci când situația de fapt pe care se bazează factorul de legătură se schimbă în timpul unei relații juridice, având drept rezultat o schimbare a legii aplicabile. Se aplică aceeași normă privind conflictul de legi, dar circumstanțele pe care se bazează factorul de legătură s-au schimbat. Astfel de probleme apar numai atunci când alegerea legii aplicabile este determinată prin intermediul unor factori de legătură care se pot schimba, și nu permanenți.

Articolul 21 din Legea privind dreptul internațional privat prevede dobândirea sau pierderea unui drept real (drept de proprietate) deja stabilit cu privire la un bun care ajunge într-un alt stat și care va fi guvernat de legea în temeiul căreia a fost dobândit acest drept real. Tipul și conținutul respectivului drept fac obiectul legii aplicabile a statului în care se află bunul. În cazul în care nu a fost dobândit niciun drept real cu privire la bunul relocat dintr-un stat în altul, circumstanțele care apar în celălalt stat ar trebui să fie recunoscute, de asemenea, în ceea ce privește dobândirea sau încetarea acestui drept.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Trebuie remarcat faptul că legea aplicabilă în temeiul dispozițiilor Legii privind dreptul internațional privat nu se aplică în cazul în care toate circumstanțele indică faptul că o relație de drept privat are doar o legătură minoră cu legea în cauză și este în mod vădit mai strâns legată de o altă lege. (articolul 11)

Normele [juridice] ale unui stat străin aplicabile în conformitate cu dispozițiile Legii privind dreptul internațional privat nu se aplică în cazul în care efectul aplicării acestora este în mod vădit contrar politicii publice a Croației. (articolul 12)

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale Legii privind dreptul internațional privat, o instanță poate aplica o dispoziție din dreptul croat care este considerată esențială pentru protejarea interesului public al Croației, precum organizarea politică, socială și economică a acesteia, în măsura în care este aplicabilă oricărei situații care intră în domeniul său de aplicare, indiferent de legea aplicabilă. În cazul în care îndeplinirea unei obligații contravine, total sau parțial, unei dispoziții din legea unui stat străin în care urmează să fie îndeplinită respectiva obligație, instanța poate recunoaște efectul acestei dispoziții. În momentul hotărârii asupra recunoașterii efectelor respectivei dispoziții, ar trebui să se țină seama de natura, scopul și consecințele recunoașterii sau nerecunoașterii efectului acesteia. (articolul 13)

2.5 Proba legii străine

O instanță de judecată sau altă autoritate din Croația stabilește conținutul legii unui stat străin din oficiu (în mod automat). Legea străină respectivă se aplică astfel cum este interpretată în respectivul stat. Instanța sau altă autoritate croată poate solicita informații cu privire la conținutul legii străine respective de la Ministerul Justiției sau de la altă autoritate, precum și de la martori-experti sau instituții specializate. Părțile pot prezenta documente publice sau private privind conținutul legii străine respective. În cazul în care nu se poate stabili conținutul legii străine respective prin niciuna dintre aceste metode, se aplică legea croată. (articolul 8)

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Legea care reglementează obligațiile contractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Regulamentul Roma I”) din domeniul său de aplicare.

Legea care reglementează obligațiile contractuale excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului Roma I (în cazul în care legea aplicabilă nu este stabilită prin intermediul unui alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația) este stabilită în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Roma I referitoare la astfel de obligații contractuale.

3.2 Obligații extracontractuale

Legea care reglementează obligațiile necontractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Regulamentul Roma II”).

Legea care reglementează obligațiile necontractuale excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului Roma II (în cazul în care legea aplicabilă nu este stabilită prin intermediul unui alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația) este stabilită în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Roma II referitoare la astfel de obligații contractuale.

Legea care reglementează obligațiile necontractuale care rezultă din accidente rutiere este stabilită prin aplicarea Convenției de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere.

Legea aplicabilă răspunderii producătorilor pentru produsele defecte este stabilită prin aplicarea Convenției de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Legea care reglementează capacitatea juridică și capacitatea de a acționa a unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. Odată dobândită, capacitatea de a acționa nu se pierde prin schimbarea naționalității.

Legea care reglementează numele personal al unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă.

În cazul unei căsătorii încheiate în Croația, mirii își pot stabili numele de familie în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este unul dintre aceștia sau, în cazul în care cel puțin unul dintre aceștia își are reședința obișnuită în Croația, în conformitate cu legislația croată.

Reprezentanții legali pot stabili numele personal al unui copil la un registru de stare civilă, în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este unul dintre aceștia sau, în cazul în care cel puțin unul dintre aceștia își are reședința obișnuită în Croația, în conformitate cu legislația croată.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Legea care se aplică relațiilor dintre părinți și copii este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga din [19 octombrie] 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor (Convenția de la Haga din 1996).

Legea care reglementează relațiile dintre părinți și copii care nu intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Haga din 1996 (în cazul în care aceasta nu este stabilită printr-un alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația), este stabilită în temeiul dispozițiilor Convenției de la Haga din 1996 care reglementează astfel de relații.

Stabilirea sau contestarea maternității sau a paternității este reglementată de legea aplicabilă la momentul inițierii procedurilor, aceasta fiind:

1. legea statului în care copilul își are reședința obișnuită; sau
2. în cazul în care acest lucru este în interesul superior al copilului, legea statului al cărui cetățean este copilul sau legea statului ai cărui cetățeni sunt persoanele a căror paternitate sau maternitate este stabilită sau contestată.

Valabilitatea recunoașterii maternității sau a paternității este reglementată de:

1. legea statului al cărui cetățean este copilul sau în care copilul își are reședința obișnuită în momentul recunoașterii; sau
2. legea statului al cărui cetățean este sau în care își are reședința obișnuită o persoană care recunoaște maternitatea sau paternitatea în momentul recunoașterii.

3.4.1 Stabilirea filiației

Legea care reglementează condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției este legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și persoana adoptată la momentul în care are loc adopția.

În cazul în care persoana care adoptă și persoana adoptată sunt cetățeni ai unor state diferite, legile care reglementează condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției sunt, în mod cumulativ, legile ambelor state ai căror cetățeni sunt persoanele în cauză.

În cazul unei adopții comune de către două persoane, pe lângă faptul că sunt reglementate de legea statului persoanei adoptate, condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției fac, de asemenea, obiectul legii statului ai cărui cetățeni sunt persoanele care adoptă. În cazul în care acestea nu au aceeași cetățenie, se aplică legea statului pe teritoriul căruia acestea își au reședința obișnuită comună. În cazul în care acestea nu au o reședință obișnuită comună în momentul respectiv, se aplică legile statelor ai căror cetățeni sunt ambele persoane care adoptă.

Legea care reglementează efectele adopției este legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și persoana adoptată în momentul în care are loc adopția. În cazul în care persoanele nu au aceeași cetățenie, se aplică legea statului pe teritoriul căruia acestea își au reședința obișnuită comună. În cazul în care acestea nu au o reședință obișnuită comună în momentul respectiv, se aplică legea croată în cazul în care una dintre aceste persoane este cetățean croat. În cazul în care niciuna dintre persoanele care adoptă și nici persoana adoptată nu este cetățean al Republicii Croația, legea aplicabilă este legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată.

Pe cale de excepție, în cazul în care adopția în țara de origine a copilului nu produce efecte în sensul încetării relației existente dintre părinte și copil, adopția poate fi convertită într-o adopție care produce astfel de efecte în cazul în care părțile, instituțiile și autoritățile competente al căror consimțământ sau acord este necesar pentru adopție și-au dat sau urmează să își dea consimțământul în scopul unei astfel de adopții și în cazul în care o astfel de adopție este în interesul superior al copilului.

În cazul în care aplicarea legii străine (pe baza celor de mai sus) este contrară interesului superior al persoanei adoptate și în cazul în care persoana sau persoanele adoptată (adoptate) sau care adoptă au o legătură vădit mai strânsă cu Croația, se aplică legea croată.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Legea care reglementează condițiile prealabile pentru încheierea unei căsătorii în Croația este, cu privire la fiecare persoană, legea statului al cărui cetățean este aceasta la data încheierii căsătoriei. O căsătorie nu poate fi încheiată în cazul în care aceasta este în mod vădit contrară politicii publice a Croației.

Legea care reglementează condițiile formale pentru o căsătorie încheiată în Croația este legea croată.

O căsătorie încheiată într-un stat străin este recunoscută dacă este încheiată în conformitate cu legea statului respectiv.

În cazul în care o căsătorie între persoane de același sex este încheiată într-un stat străin, aceasta este recunoscută ca parteneriat civil dacă este încheiată în conformitate cu legea statului în care a fost încheiată.

Legea care reglementează valabilitatea unei căsătorii este legea locului unde se încheie căsătoria.

Legea care reglementează divorțul este legea aleasă de soți. Soții pot alege una dintre următoarele legi:

1. legea statului în care ambii își au reședința obișnuită în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau

2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau
3. legea statului al cărui cetățean este cel puțin unul dintre aceștia în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
4. legea croată.

Un acord privind legea aplicabilă menționată la alineatul (1) al prezentului articol trebuie să fie încheiat în scris. Acesta poate fi încheiat sau modificat cel târziu până la inițierea procedurii de divorț.

În cazul în care soții nu au ales legea aplicabilă (în conformitate cu articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat), legea care reglementează divorțul este:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau, în mod alternativ
3. legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
4. legea croată.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea care reglementează încheierea și încetarea unei uniuni consensuale în Croația, stabilite prin înregistrarea în registrul uniunilor consensuale, este legea croată.

Un parteneriat înregistrat între persoane de același sex încheiat într-un alt stat este recunoscut în Croația în cazul în care a fost încheiat în conformitate cu legea statului respectiv.

Legea care reglementează încheierea și încetarea uniunilor consensuale este legea statului cu care uniunea consensuală are sau, în cazul în care aceasta nu mai există, a avut cea mai strânsă legătură.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Legea care reglementează divorțul este legea aleasă de soți. Soții pot alege una dintre următoarele legi:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau
3. legea statului al cărui cetățean este cel puțin unul dintre aceștia în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
4. legea croată.

Un acord privind legea aplicabilă trebuie să fie încheiat în scris. Acesta poate fi încheiat sau modificat cel târziu până la inițierea procedurii de divorț.

În cazul în care soții nu au ales legea aplicabilă (în conformitate cu articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat), legea care reglementează divorțul este:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau, în mod alternativ
3. legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
4. legea croată.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea care reglementează obligațiile de întreținere este stabilită prin Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Legea aplicabilă relațiilor de proprietate dintre soți este stabilită în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale.

3.7 Testamente și succesiuni

Legea care reglementează succesiunea este stabilită prin aplicarea Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201, 27.7.2012).

Legea aplicabilă formei dispozițiilor testamentare este stabilită în temeiul Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare.

3.8 Proprietatea reală

Legea care reglementează drepturile reale asupra bunurilor este legea locului în care se găsește bunul în cauză.

3.9 Insolvența

Insolvențele sau falimentele fac obiectul aplicării Regulamentului (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare).

Ultima actualizare: 06/02/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.